

Hotell- och turismprogrammet

UPPFÖLJNING AV GYMNASIESKOLAN 2019

Denna publikation är ett utdrag ur Skolverkets rapport "Uppföljning av gymnasieskolan 2019". Rapporten publiceras årligen och finns i sin helhet i Skolverkets publikationsdatabas.

Förklaringar och definitioner av måtten i tabellerna finns i Skolverkets rapport "Uppföljning av gymnasieskolan 2019".

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri PDF från Skolverkets webbplats: skolverket.se/publikationer

Grafisk produktion: AB Typoform
Omslagsbild: Getty Images

Skolverket, Stockholm 2019

Hotell- och turismprogrammet

Efter examen från hotell- och turismprogrammet ska eleverna ha de kunskaper som behövs för att arbeta inom hotell-, konferens- och turismnäringen. Programmet har två inriktningar: *hotell och konferens* respektive *turism och resor*.

Elever på programmet

Inflödet av elever på programmet har minskat sedan 2011 men hösten 2018 ökade söktrycket och antalet elever i år 1 något. Hösten 2018 var det 1 044 elever som påbörjade studier på programmet. Totalt är det under innevarande läsår 2 834 elever som läser på programmet varav 385 lärlingar.

Andelen elever som är kvar på programmet efter ett år är 85 procent. Andelen som slutfört gymnasieutbildningen med examen från samma program var 66 procent för den kull som påbörjade studier 2015. Andelen var som störst för kullen som påbörjade studier på programmet 2013. De flesta elever som har lämnat programmet efter ett eller två år har huvudsakligen gått till ett annat yrkesprogram.

Av de elever som påbörjade programmet 2015 är det 78 procent som har slutfört en gymnasieutbildning med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng tre år senare. Av dessa är det 71 procentenheter som har fullföljt med examen. Av de elever som slutförde programmet 2018, oavsett startår, med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng var det 39 procent som läste utökad program och 49 procent som läste in grundläggande behörighet.

Av den andra kullen elever som lämnade programmet med examen var det ett år efter avslutade studier 34 procent av ungdomarna som hade en etablerad position på arbetsmarknaden medan 12 procent var studerande.

Tabell 48. Elever på hotell- och turismprogrammet.

	Läsår 2011/12	Läsår 2012/13	Läsår 2013/14	Läsår 2014/15	Läsår 2015/16	Läsår 2016/17	Läsår 2017/18	Läsår 2018/19
Sökande och nybörjare								
Antal förstahandssökande	1 779	1 551	1 484	1 427	1 385	1 240	1 099	1 166
Andel (%) av förstahandssökande alla nationella program	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,1	0,9	0,9
Antal nybörjarelever i år 1	1 215	1 064	1 037	1 015	979	870	732	817
Andel (%) nybörjare	77,7	79	80,8	84,2	81,5	82	79,5	79,1
Genomsnittligt meritvärde från grundskolan	179,7	183,3	186,9	190,7	193	196,3	196,7	196,6
Andel (%) elever i år 1...								
av hela elevkullen	1,2	1,1	1,1	1,0	1,1	0,8	0,7	0,7
på nationella program	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,1	0,9	1,0
på yrkesprogram	3,8	3,7	3,8	3,7	3,8	3,3	2,8	2,9
Antal elever på programmet...								
varav antal elever i år 1	1 566	1 352	1 292	1 213	1 215	1 077	932	1 044
varav antal elever i år 2	-	1 463	1 234	1 205	1 124	1 058	1 021	831
varav antal elever i år 3	-	-	1 393	1 227	1 136	1 089	1 010	959
Totalt antal elever samtliga år	1 566	2 815	3 919	3 645	3 475	3 224	2 963	2 834
Antal lärlingar*	53	70	167	210	357	319	347	385
Fördelningar								
Andel (%) kvinnor	79,4	79,5	80,1	80,4	79,9	78,8	76,8	75,8
Andel (%) män	20,6	20,5	19,9	19,6	20,1	21,2	23,2	24,2
Andel (%) svensk bakgrund	83,1	82,3	81,6	79,9	80,3	79,4	78,4	76,9
Andel (%) utländsk bakgrund	16,9	17,7	18,4	20,1	19,7	20,6	21,6	23,1
Andel (%) offentlig huvudman	72,7	72,6	74	75,3	76,1	75,6	74,8	75,4
Andel (%) enskild huvudman	27,3	27,4	26	24,7	23,9	24,4	25,2	24,6
Andel (%) föräldrar med högst gymnasial utbildning	66,5	66,1	65,4	64,6	62,8	61,6	60,5	59,9
Andel (%) föräldrar med eftergymnasial utbildning	33,5	33,9	34,6	35,4	37,2	38,4	39,5	40,1

* Från och med läsåret 2018/19 beräknas antalet lärlingar baserat på skolverkets elevstatistik.

Tabell 49. Elever med registrerad inriktning i år 3 på hotell- och turismprogrammet.

	Läsår 2013/14	Läsår 2014/15	Läsår 2015/16	Läsår 2016/17	Läsår 2017/18	Läsår 2018/19
Totalt antal elever med registrerad inriktning i år 3	1270	1212	1136	1088	1010	959
Andel (%) av eleverna i år 3	91,2	98,8	100	99,9	100	100,0
Hotell och konferens antal elever	529	533	464	534	503	475
Andel (%) av eleverna	41,7	44	40,8	49,1	49,8	49,5
Andel (%) av kvinnorna	43,4	45,1	42,2	50,7	51,9	51,0
Andel (%) av männen	34	39,2	34,9	42	41,6	44,1
Turism och resor antal elever	741	679	672	554	507	484
Andel (%) av eleverna	58,3	56	59,2	50,9	50,2	50,5
Andel (%) av kvinnorna	56,6	54,9	57,8	49,3	48,1	49,0
Andel (%) av männen	66	60,8	65,1	58	58,4	55,9

Programmets spridning i landet

Tabell 50. Hotell- och turismprogrammets spridning i landet, år 1.

	Läsår 2011/12	Läsår 2012/13	Läsår 2013/14	Läsår 2014/15	Läsår 2015/16	Läsår 2016/17	Läsår 2017/18	Läsår 2018/19
Antal skolkommuner där programmet finns i år 1	85	80	75	67	67	65	64	65
Antal skolenheter som har programmet i år 1	-	102	94	86	86	84	85	87
varav offentlig huvudman	-	71	65	58	61	59	61	62
varav enskild huvudman	-	31	29	28	25	25	24	25

Elevflöden i programmet

Tabell 51. Andel (%) elever på hotell- och turismprogrammet som avbryter, byter från samt slutför programmet.

		Nybörjare 2011	Nybörjare 2012	Nybörjare 2013	Nybörjare 2014	Nybörjare 2015	Nybörjare 2016	Nybörjare 2017
Antal nybörjare		1 215	1 064	1 037	1 015	979	870	732
Efter ett år	Elever kvar på samma program	86,1	86,2	87,8	86,8	82,5	87,2	85,0
	Bytt till (annat) yrkesprogram	8,2	7,9	6,2	6,7	9,4	7,5	8,1
	Bytt till högskoleförberedande program	3,6	3,8	3,8	3,3	4,8	3,3	3,4
	Bytt till introduktionsprogram	0,8	0,4	0,8	0,9	..	..	..
	Ej registrerad i gymnasieskolan	1,2	1,8	1,4	2,4	2,3	1,4	2,5
Efter två år	Elever kvar på samma program	83,1	84	84,7	83,6	80,5	83,9	
	Bytt till (annat) yrkesprogram	8,9	7,9	6,7	6,5	9,2	6,8	
	Bytt till högskoleförberedande program	3,9	3,8	3,9	3	5	3,1	
	Bytt till introduktionsprogram	0,8	0,3	0,7	0,9	1	0,7	
	Ej registrerad i gymnasieskolan	3,3	4	4,1	6	4,3	5,5	
Efter tre år	Andel (%) med examen från samma program	65,3	68,4	69,3	67,2	66,4		

Tabell 52. Studieresultat och etablering på arbetsmarknaden för elever på hotell- och turismprogrammet.

		Examensår 2014	Examensår 2015	Examensår 2016	Examensår 2017	Examensår 2018
Studieresultat	Antal elever som har avslutat gymnasieskolan på programmet	1 170	1 075	989	943	896
	Andel (%) som har lämnat programmet med examen	86,7	85,9	89,4	88	89,2
	Andel (%) med grundläggande behörighet	50,7	48,1	51,2	46,2	49,0
Ett år efter avslutade gymnasiestudier	Andel (%) etablerade på arbetsmarknaden	31,6	33,8			
	Andel (%) studerande	10,9	12,0			

Tabell 53. Genomströmning för nybörjarelever på hotell- och turismprogrammet ht 2015, resultat efter tre års studier.

	Antal nybörjare ht 2015	Total andel (%) av- gångselever	Andel (%) med examen	Andel (%) med studiebevis (ej examen)	Andel (%) som slutfört utbildningen inom samma program	Andel (%) kvar i gymnasie- skolan hösten 2018
Nationella program totalt	85 674	82,5	76,1	6,4	79,8	8,0
Yrkesprogram totalt	25 432	78,7	72,0	6,7	76,7	8,6
Hotell- och turismprogrammet	979	77,5	70,9	6,6	72,8	10,6
Kvinnor	799	78,8	72,5	6,4	74,2	9,9
Män	180	71,7	63,9	7,8	66,7	13,9
Svensk bakgrund	827	79,3	72,8	6,5	74,8	10,2
Utländsk bakgrund	152	67,8	60,5	7,2	61,8	13,2
Offentlig huvudman	746	78,8	72,3	6,6	74,5	10,9
Enskild huvudman	233	73,4	66,5	6,9	67,4	9,9
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå						
– eftergymnasial	380	78,7	72,6	6,1	73,4	10,5
– gymnasial	583	76,8	69,8	7,0	72,9	10,6

Tabell 54. Studieresultat för elever som har avslutat gymnasieskolan på hotell- och turismprogrammet vt 2018.

	Antal elever	Därav: Andel (%) med examen	Andel (%) med studiebevis (ej examen)	Andel (%) med utökad program	Andel (%) med grundläggande högskole- behörighet	Genomsnittlig betygspoäng
Nationella program totalt	81 536	90,4	9,6	30,6	73,0	14,3
Yrkesprogram totalt	25 968	88,4	11,6	39,9	34,3	13,2
Hotell- och turismprogrammet	896	89,2	10,8	38,7	49,0	13,8
Kvinnor	723	90,2	9,8	38,5	51,6	14,1
Män	173	85,0	15,0	39,9	38,2	12,5
Svensk bakgrund	738	90,2	9,8	37,3	49,9	13,9
Utländsk bakgrund	158	84,2	15,8	45,6	44,9	12,9
Offentlig huvudman	675	88,9	11,1	40,7	49,3	13,8
Enskild huvudman	221	90,0	10,0	32,6	48,0	13,7
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå						
– eftergymnasial	357	90,5	9,5	42,6	56,3	13,9
– gymnasial	517	88,8	11,2	35,6	44,7	13,7

Kvinnor och män på programmet

Av eleverna på programmet är det 76 procent kvinnor. Andelen kvinnor har minskat sedan 2014. Kvinnorna är jämnt fördelade mellan inriktningarna. Sedan 2016 är det något fler, 51 procent, som väljer att läsa inriktningen *hotell och konferens*. Männerna på programmet läser i störst utsträckning, 56 procent, inriktningen *turism och resor*. Denna andel har minskat sedan 2011 då det var 66 procent av männen som valde denna inriktning.

Av de elever som påbörjade studier på programmet 2015 var det 73 procent av kvinnorna som tre år senare erhöll en examen och 64 procent av männen.

Kvinnor som slutförde sina studier på programmet 2018 med antingen examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng hade till 39 procent läst utökad program och till 52 procent läst in grundläggande behörighet. Bland männen var det 40 procent som läst utökad program och 38 procent som läst in grundläggande behörighet.

Kvinnorna har i högre utsträckning fullföljt utbildningen och har i högre utsträckning läst in grundläggande behörighet. Det var däremot ingen skillnad mellan män och kvinnor avseende utökad program.

Enskild och offentlig huvudman

Programmet finns på 87 skolenheter i 65 skolkommuner vilket är en minskning både av antalet skolenheter och skolkommuner sedan 2012. Det är 29 procent av skolenheterna som har enskild huvudman och 25 procent av eleverna läser hos dessa. Andelen elever som läser hos enskild huvudman har minskat något sedan 2011 men legat relativt stabilt sedan 2014 medan andelen fristående skolenheter har varit stabil.

Av de elever som påbörjade studier på programmet 2015 var det 67 procent av eleverna hos enskild huvudman som tre år senare erhöll en examen och 72 procent av eleverna hos offentlig huvudman.

För elever som har lämnat gymnasieskolan från programmet hos enskild huvudman 2018 med antingen examen eller studiebevis om 2 500 poäng är det 33 procent av eleverna som har läst utökad program och 48 procent som har läst in grundläggande behörighet. För elever som slutfört programmet hos offentlig huvudman är det 41 procent som har läst utökad program och 49 procent som har läst in grundläggande behörighet.

Det är en större andel av de elever som har läst sin utbildning hos offentlig huvudman som fullföljer utbildningen. De läser också i högre utsträckning utökad program. Det är ingen skillnad mellan typ av huvudman avseende andelen som läser in grundläggande behörighet.

Svensk eller utländsk bakgrund

Det är 23 procent av eleverna på programmet som har utländsk bakgrund. Andelen har ökat sedan 2011 då den var 17 procent. Det är en större andel av eleverna med svensk bakgrund, 73 procent, som lämnar gymnasieskolan med examen tre år efter påbörjade studier på programmet än elever med utländsk bakgrund, 61 procent. För de elever som slutförde sin gymnasieutbildning på programmet 2018 med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng var det 37 procent av eleverna med svensk bakgrund som hade läst utökad program och 50 procent som hade läst in grundläggande behörighet. För elever med utländsk

bakgrund var det 46 procent som hade läst utökad program och 45 procent som hade läst in grundläggande behörighet.

Elever med svensk bakgrund fullföljer i högre utsträckning utbildningen och läser i högre utsträckning in grundläggande behörighet. Elever med utländsk bakgrund läser i större utsträckning utökad program.

Föräldrar med gymnasial eller eftergymnasial utbildning

Det är 40 procent av eleverna på programmet vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning. Andelen har ökat sedan 2011 då den var 34 procent. Det är en större andel av eleverna vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning, 73 procent, som lämnar gymnasieskolan med examen tre år efter påbörjade studier på programmet än elever vars föräldrar som högst har en gymnasial utbildning, 70 procent. För de elever som slutförde sin gymnasieutbildning på programmet 2018 med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng var det 43 procent av eleverna, vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning, som hade läst utökad program och 56 procent som hade läst in grundläggande behörighet. För elever, vars föräldrar som högst har en gymnasial utbildning, var det 36 procent som hade läst utökad program och 45 procent som hade läst in grundläggande behörighet.

Det är en större andel elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning som fullföljer utbildningen. Dessa elever har i större utsträckning läst både utökad program samt grundläggande behörighet.

Kommentar om hotell- och turismprogrammet

Programmets spridning i landet minskar

Hotell- och turismprogrammet är ett av de minsta yrkesprogrammen och erbjuds endast i 65 kommuner för elever som påbörjar programmet under läsåret 2018/19. Det är en minskning från 85 kommuner läsåret 2011/2012.

Branschföreträdare anser att branschen måste ta ansvar för frågan om hur karriärvägarna inom programmets olika yrkesområden kan lyftas fram för att på olika sätt skapa ett ökat intresse för utbildningen.

Majoriteten av lärarna inom hotell- och konferensämnen har yrkeslärarexamen och har fått sin legitimation. Inom turismområdet är endast ett fåtal av lärarna behöriga och behovet av kompetensutveckling är därmed stort.

Önskemål om förändringar inom hotell- och turismprogrammet

Hotell- och turismprogrammet har idag två inriktningar: *turism och resor* med ungefär 60 procent av eleverna samt *hotell och konferens* med cirka 40 procent av eleverna. Inriktningen *hotell och konferens* har enligt branschföreträdare och Skolverket en avsevärt tydligare koppling till arbetsmarknaden än inriktningen *turism och resor*. Diskussioner har förts inom bland annat det nationella programrådet att ett program utan inriktningar vore att föredra. Flera företrädare för arbetslivet och gymnasieskolor menar att det skulle vara mer fördelaktigt för eleverna om de olika innehållsliga delarna rymdes inom en och samma inriktning. Detta mot bakgrund av att inriktningen *hotell och konferens*, som väljs av färre elever, har en tydlig arbetsmarknad, medan inriktningen *turism och resor* inte lika ofta leder direkt till målyrkena.

Enligt vad Skolverket erfar är skolorna över lag nöjda med programstrukturen. Dock förekommer diskussioner i nationella programrådet och på skolor där man uttrycker en önskan att kursen hållbar turism läggs till de programgemensamma ämnena samt att ämnet eventteknik och kurserna barteknik samt service och bemötande 2 läggs in i programfördjupningen.

Programrådet anser att genom en mer flexibel programstruktur, utan inriktningar, och nära samverkan med arbetslivet skapas bättre förutsättningar för elever att bli anställningsbara direkt efter utbildningen.

Ovanstående finns redovisat i den regeringsredovisning som lämnades den 15 juni 2018.¹

Goda arbetsutsikter men svårt att hitta apl-platser

Erfarenheter från nationella programrådet, lokala och regionala programråd, referensskolor och nätverksträffar visar på stora svårigheter för skolorna att skaffa apl-platser inom turismområdet. Detta faktum medför frågor kring varför skolor i större utsträckning erbjuder inriktningar där man har uppenbara problem med tillgången på apl-platser. Det är vanligt förekommande med apl utomlands för elever på hotellinriktningen.

Läsåret 2018/19 är 13,5 procent av eleverna på programmet inrapporterade som lärlingar. Det finns en efterfrågan på lärlingar inom hotell- och konferensverksamhet och programrådet har uttryckt en förhoppning om att skolor ska erbjuda lärlingsutbildning i högre grad och även anpassa läsårstiderna efter branschens mest intensiva säsonger.

Behovet av arbetskraft inom programmets yrkesområden är stort och ökar i takt med ökande inkommande turism. Många arbetsgivare inom turismområdet väljer dock att hellre ta emot elever från vuxenutbildning eller yrkes- högskoleutbildning. Anledningen är att äldre elever nått en högre grad av livserfarenhet. De flesta yrken som är tillgängliga inom turismområdet handlar om att skapa trygghet för resenärer/turister på olika sätt, vilket en elev inte nödvändigtvis förväntas klara av redan efter ungdomsgymnasiet.

Till skillnad från inriktningen *turism och resor* är inriktningen *hotell och konferens* väl etablerad och har flera tydliga yrkesutgångar. Här stämmer ämnes- och kursutbudet väl överens med branschens behov av kompetens. Skolorna har på de flesta håll ett väl fungerande samarbete med arbetsplatser för apl-placering av elever på hotellinriktningen. Efter avslutad utbildning på hotellinriktningen går eleverna ofta direkt över i någon form av anställning.

En relativt hög andel av de elever som avslutar gymnasieskolan på programmet får en yrkesexamen. Det är också en förhållandevis hög andel av eleverna som läser in grundläggande högskolebehörighet jämfört med elever på övriga yrkesprogram. Skolverket bedömer att en förklaring kan vara att engelska 6 är obligatoriskt, vilket underlättar för eleverna att nå den grundläggande behörigheten. En del skolor har lagt svenska 2 och 3 som obligatoriskt inom ramen för det individuella valet, medan andra skolor har valt att erbjuda eleverna utökad program för att eleverna inte ska gå miste om fördjupande eller breddande yrkeskurser. Nationella programrådet har påtalat vikten av att eleverna ges

¹ <https://www.skolverket.se/om-oss/regeringsuppdrag-och-remisser/rapporterade-regeringuppdrag/ru/forslag-till-forandringar-av-sju-nationella-program-i-gymnasieskolan>

möjlighet att läsa moderna språk. Man ser ett ökat behov av språkkunniga medarbetare med anledning av att turismen från flera länder till Sverige ökar.

Beträffande rekrytering har det nationella programrådet uppgett att det föreligger ett stort behov av framtida arbetskraft inom hela besöksnäringen. Man anser dock inte att det är ett problem att det är ett relativt lågt antal elever som går ut varje år då man ser även andra gymnasieprogram som rekryteringsbas. Det är främst samhällsvetenskapsprogrammet och humanistiska programmet som åsyftas, med anledning av att eleverna där ofta har breda språkkunskaper.